

David Hume

David Hume a fost un filosof scoțian, care a trăit în secolul al XVIII-lea. Cunoscut mai mult pentru ideile sale despre natura umană și modul în care înțelegem sentimentele omului, David Hume a avut contribuții importante și în ceea ce privește sfera economică.[1] Deși a scris aproximativ între anii 1730-1776, unele dintre ideile sale au ecouri și în momentul prezent, prin politici publice pe care le vedem aplicate în toată lumea, inclusiv în România.

Având în vedere că David Hume este cunoscut drept un adept al empirismului,[2] mai exact al ideii conform căreia cunoașterea umană este rezultatul experimentului, al senzațiilor și percepțiilor asupra realității, putem găsi o primă asemănare între Hume și politicile publice din prezent, la nivel general. Orice politică publică este rezultatul (sau ar trebui să fie) analizei unor date empirice, informații care sunt argumentul necesității implementării acelei politici publice.

Una din ideile prin care s-a remarcat Hume este cea referitoare la regulile de morală ale unei comunități. Conform acestuia, sentimentele și pasiunile oamenilor modelează comportamentul uman, din care derivă și regulile unei comunități.[3] Această atenție la emoții, la psihicul uman, cum am numi noi azi, este prezentă în politicile publice contemporane. De exemplu, legislația împotriva discriminării din UE pornește, în primul rând, de la ideea de egalitate,[4] dar au și efectul de a proteja persoanele (inclusiv din punct de vedere psihologic) care provin din categorii ce pot fi discriminate. Totodată, de la ideea că sentimentele influențează deciziile oamenilor se pornește și în ceea ce privește politicile publice în educație. Un sistem extrem de popular este cel finlandez, unul dintre argumentele pentru o astfel de educație fiind și faptul că stresul elevilor este mult mai mic, datorită lipsei obligativității evaluării standardizate și datorită volumului mic de teme pentru acasă. Astfel, este evidentă dorința de a proteja elevii de emoții negative precum stresul și de a crește plăcerea tinerilor pentru mersul la școală.[5]

În „Tratatul său asupra naturii umane”, Hume argumentează că luxul nu corupe o națiune,[6] ci este un context favorabil pentru rafinarea metodelor de guvernare, pentru avansul științific și pentru dezvoltarea artelor. În prezent, putem argumenta că statele cu situația economică cea mai prosperă au cele mai multe politici publice îndreptate spre cercetarea științifică și spre sprijinirea sectorului cultural. Exemple relevante în acest sens sunt SUA, Canada și statele membre UE. De exemplu, Noua Agendă Europeană pentru Cultură din 2018 subliniază sprijinul pe care Comisia Europeană îl acordă în materie de interacțiuni culturale, susține programul Erasmus+ și „va explora crearea unei comunități de cunoștințe și inovare în domeniul patrimoniului cultural și al industriilor creative în cadrul Institutului European de Inovare și Tehnologie”. Observăm, așadar, cum prosperitatea de care se bucură statele UE față de alte state ale lumii, prosperitate care îi permite să susțină sectorul cultural. [7]

David Hume a abordat și probleme legate de economie politică. Una dintre ele este teoria cantității banilor. El a argumentat că o creștere a cantității monetare dintr-o piață duce la o creștere a prețurilor pe termen scurt, dar, pe termen lung, ar însemna o reechilibrare a întregului sistem economic în noii parametri creați de creșterea masei monetare.[8] Pornind de la premisa că o creștere a cantității monetare duce la inflație, au fost și sunt adoptate anumite măsuri pentru a contracara acest efect. De exemplu, Banca Centrală Europeană are drept principal obiectiv menținerea stabilității prețurilor pe piața europeană, admitând un procent maxim de 2% al inflației. De aceea, politica monetară a BCE este atentă la cantitatea de bani de pe piață, luând măsuri precum modificarea sau menținerea ratelor dobânzii.[9]

Totodată, Hume a argumentat că activitatea comercială internațională conectează mai puternic oamenii din diferite state.[10] Astfel, se creează o relație de interdependență între state, ceea ce scade „gelozia” dintre oameni. Comerțul internațional oferă celor care îl practică și oportunitatea de a vedea diferite forme de arte, de guvernare, ceea ce am numi azi un schimb cultural. Reducând competiția dintre națiuni, strângând colaborările dintre diverși actori umani sau statali, se poate crea o societate care să

coopereze mai mult în ceea ce privește știința și cultura. Vedem, așadar, o descriere incipientă a globalizării, fenomen pe care îl trăim azi. Relațiile economice dintre diverse state sunt mai importante decât competiția politică, interesul de a prospera este un element care reduce riscurile de declanșare a războaielor. Proiectele internaționale de cercetare sunt la ordinea zilei, colaborarea științifică dintre multiple state a reușit, de exemplu, să ajute la depășirea pandemiei de COVID 19. Oferirea de vaccinuri gratuite a fost o politică publică pe care numeroase țări, inclusiv România, a aplicat-o pentru a depăși pandemia. Aceasta nu ar fi fost posibilă fără colaborarea internațională, nu doar la crearea vaccinului, ci și la procurarea și distribuirea lui. Din punct de vedere cultural, este comun ca un film produs la Hollywood să fie difuzat și în Asia, Europa, Australia etc. Astfel, prosperitatea a devenit centrul intereselor actorilor internaționali, ceea ce permite dezvoltarea politicilor publice centrate pe dezvoltarea cercetării științifice și pe creșterea sectorului cultural internațional. În mod concret, UE a creat și dezvoltat proiectul Erasmus+ pentru a sprijini dezvoltarea tineretului prin oportunități de mobilitate și schimburi de experiență. Stagiile de studiu sau de cercetare se pot desfășura în țări din UE sau în țări asociate proiectului, precum Turcia, aspect relevant în care se observă beneficiile colaborării internaționale.[11]

În concluzie, între ideile lui David Hume și prezentul care ne înconjoară există multiple conexiuni. Analizând argumentele sale, observăm nu o legătură directă de cauzalitate între ideile sale și politicile publice din prezent, ci asemănări. Putem afirma, așadar, că David Hume a influențat, într-o anumită măsură, gândirea politică și economică a perioadei sale, cu ecouri până în prezent. Poate cele mai relevante argumente ale sale sunt cele referitoare la sentimentele umane, care modelează decisiv comportamentul nostru, dând naștere, pe nesimțite, unor reguli clare de conduită în comunitate, reguli devenite legi care guvernează și controlează rapoartele dintre indivizi.

Bibliografie:

1. Henderson, Willie, The Origins of David Hume's Economics, New York, Routledge, 2010;

2. Hume, David, *A Treatise of Human Nature*, accesat la <https://www.web-books.com/>, în 3 ianuarie 2024, ora 23:26;
3. Hume, David, *Of Money, and other economic essays*, accesat la <http://davidhume.org/texts/etv1.html> în 3 ianuarie 2024, ora 23:15;
4. McArthur, Neil, *David Hume's Political Theory*, Toronto, University of Toronto Press, 2007;
5. Wennerlind, Carl, Schabas, M., *David Hume's Political Economy*, New York, Routledge, 2008.

Surse web:

1. Banca Central Europeană, Decizii de politică monetară, accesat la <https://www.ecb.europa.eu/press/pr/date/2023/html/ecb.mp231214~9846e62f62.ro.html> în 4 ianuarie 2024, ora 12:57;
 2. Comunicat de presă: *Egalitate: normele UE menite să combată discriminarea sunt acum în vigoare în toate cele 28 de state membre*, accesat la https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/ro/IP_14_27, în 11 ianuarie 2024, ora 16:33;
 3. Noua Agendă Europeană pentru Cultură, 2018, accesat la <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?qid=1527241001038&uri=COM:2018:267:FIN>, în 11 ianuarie 2024, ora 16:20.
-

[1] David Hume, *Of Money, and other economic essays*, accesat la <http://davidhume.org/texts/etv1.html> în 3 ianuarie 2024, ora 23:15.

[2] *Ibidem*.

[3] David Hume, *A Treatise of Human Nature*, pp. 289-290, accesat la <https://www.web-books.com/>, în 3 ianuarie, ora 23:26.

[4] Comunicat de presă: *Egalitate: normele UE menite să combată discriminarea sunt acum în vigoare în toate cele 28 de state membre*, accesat la https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/ro/IP_14_27, în 11 ianuarie 2024, ora 16:33.

[5] Mike Colagrossi, *10 reasons why Finland's education system is the best in the world*, accesat la <https://www.weforum.org/agenda/2018/09/10-reasons-why-finlands-education-system-is-the-best-in-the-world/>, în 3 ianuarie 2024, ora 23:43.

[6] John Shovlin, *Hume's Political Discourses and the French luxury debate*, în C. Wennerlind, M. Schabas, „David Hume's Political Economy”, New York, Routledge, 2008, pp. 205-208.

[7] Noua Agendă Europeană pentru Cultură, 2018, accesat la <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?qid=1527241001038&uri=COM:2018:267:FIN>, în 11 ianuarie 2024, ora 16:20.

[8] Carl Wennerling, *An artificial virtue and the oil of commerce* în loc. cit., pp. 105-107.

[9] Banca Central Europeană, Decizii de politică monetară, accesat la <https://www.ecb.europa.eu/press/pr/date/2023/html/ecb.mp231214~9846e62f62.ro.html> în 4 ianuarie 2024, ora 12:57.

[10] Neil McArthur, *David Hume's Political Theory*, Toronto, University of Toronto Press, 2007, pp. 32-35.

[11] „Despre Erasmus+”, accesat la <https://www.erasmusplus.ro/erasmus-1>, în 11 ianuarie, ora 16:30.

Revision #8

Created 27 December 2023 07:47:39 by Christian Nasulea

Updated 11 January 2024 14:35:52 by Smaranda Dumitru